

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เป็นกระบวนการในการพัฒนาคนให้เจริญงอกงามมีความรู้ ความสามารถ สุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงมีกระบวนการจัดการศึกษาที่สำคัญได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งทุกกระบวนการมีความสัมพันธ์กัน การจัดการศึกษาจึงถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ดังที่ พนม พงษ์ไพบูลย์ (2544, หน้า 6-7) กล่าวว่า ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเป็นผลเนื่องจากผู้บริหาร โรงเรียน ดังนั้น พฤติกรรมการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงเป็นผลให้ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารที่ชัดเจน และดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามการบริหารงานมักไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพราะสถานศึกษามักจะประสบกับความเสถียรอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจปรากฏในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 11) ไม่ว่าจะเป็ความสูญเสียต่อทรัพย์สิน สูญเสียโอกาส เสียเวลาดำเนินงาน สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ทรัพยากรและพลังงานรวมถึงการส่งผลเสียต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของทั้งบุคลากรและผู้รับบริการ (ชารชุดา อมรเพชรกุล, 2546, หน้า 1)

ดังนั้นการที่องค์กรจะดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้นั้น องค์กรจะต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนและความเสี่ยง ที่อาจจะส่งผลต่อการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การบริหารความเสี่ยงจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับองค์กรทุกแห่ง ซึ่งจะพบว่าการบริหารความเสี่ยงก็เหมือนกับที่เราคิดอย่างรอบคอบ หาทางป้องกันไว้ก่อนที่จะเกิดปัญหาขึ้น หรือการคิดล่วงหน้าในสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ อีกทั้งเป็นการทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาวะแวดล้อมที่มีความเสี่ยง(สุวิมล กุลาเลิศ, 2548, หน้า 1) นอกจากนี้ยังพบความเสี่ยงจากสื่อต่าง ๆ มีการพาดหัวข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์หลายฉบับ เรื่องเสี่ยง บาดเจ็บ เสียชีวิต ชีวิตถูกในรั้วโรงเรียน กรณีข่าวสาวใหญ่บุกไล่แทงเด็กนักเรียนเซนต์โยเซฟ เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตกอาคารเรียนหรือแม้แต่เด็กจมน้ำเสียชีวิตในสระน้ำของโรงเรียน ลูกโลกล้มทับเด็กนักเรียนเสียชีวิตในโรงเรียน ประตูลูกโลกล้มทับเด็กนักเรียน เด็กนักเรียนถูกไฟฟ้าดูดเสียชีวิตในขณะที่ก่น้ำดื่มในโรงเรียนและอุบัติเหตุอีกมากมายที่เกิดขึ้นกับเด็ก

นักเรียนและเยาวชนในรอบปีที่ผ่านมาล้วนเป็นเหตุการณ์ที่สร้างความเศร้าสลดให้แก่พ่อแม่ บุคคลใกล้ชิดและสังคมอย่างมาก (ปราชญา กล้าผจญ, 2551, หน้า 15-55) ความเสี่ยงนั้นสามารถเกิดขึ้นได้เสมอ ในทุกที่ ทุกเวลา และเกิดได้กับทุกคน ความเสี่ยงนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหาย ซึ่งสามารถพบได้ในชีวิตประจำวัน และการทำงานในทุกองค์กรก็เป็นเช่นเดียวกัน ที่ยอมจะแฝงไปด้วยความเสี่ยงอันจะเป็นอุปสรรคขัดขวางการทำงาน ทำให้งานไม่สำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ นิรภัย จันทรสวัสดิ์ (2551, หน้า 10 - 11) ได้สรุปว่า ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่มีผลต่อองค์กร เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงนั้นจะมีเหตุแห่งความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นเหตุที่เกิดจากภายในองค์กรหรือเป็นเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายนอกองค์กรเหตุแห่งความเสี่ยงนี้มีผลกระทบกับองค์กรตั้งแต่เล็กน้อยถึงขั้นล้มละลาย ดังนั้นองค์กรต้องเข้าใจและเข้าถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และองค์กรได้ดำเนินการควบคุมภายในอย่างพอเพียง เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น

นโยบายสภาคริสตจักรในประเทศไทย คริสตศักราช 2011-2014 พันธกิจหลักที่ 3 ข้อ 3.1.4 การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ ได้กล่าวถึงการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ดังนี้ ส่งเสริมพัฒนาการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล เน้นการกระจายอำนาจ จัดให้มีการศึกษา และปรับปรุงระเบียบ ตลอดจนโครงสร้างของสภาคริสตจักรในประเทศไทยให้เหมาะสมกับบริบทโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงเสริมสร้างความเข้มแข็ง และการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของสภาคริสตจักรในประเทศไทย (สภาคริสตจักรในประเทศไทย, 2554, หน้า 12-14) จากนโยบายด้านการบริหารจัดการของสภาคริสตจักรในประเทศไทยทำให้สถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้การบริหารจัดการโรงเรียนดำเนินการตามนโยบายของสภาคริสตจักรในประเทศไทยอย่างแท้จริง และเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสถานศึกษา

โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคมไทย และเป็นพยานแห่งความรักของพระเยซูคริสต์ ความโดดเด่นของโรงเรียนมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยที่แตกต่างจากโรงเรียนเอกชนสังกัดอื่นๆ คือนโยบายที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ทักษะด้านการดำเนินชีวิต จากการสอนคริสต์ จริยธรรม การมุ่งเน้นพัฒนาความสามารถผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศ ดนตรี และกีฬา รวมถึงการมีศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงกระทำคุณประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติเป็นจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อคงรักษาความโดดเด่นดังกล่าวให้ยั่งยืน โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยจึงต้องมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่ดีในทุกๆ ด้าน ซึ่งในปัจจุบันการจัดการศึกษาของไทยได้ก้าวสู่ธุรกิจ การศึกษามากขึ้น มีการแข่งขัน มีโรงเรียนนานาชาติ และโรงเรียนทางเลือก (Alternative School) เกิดขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองยุคใหม่

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบันเป็นผลทำให้โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยบางแห่งมีจำนวนนักเรียนลดลง ฐานะขาดขวัญ และกำลังใจ โรงเรียนได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองน้อยลง เกิดผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งต่างเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงของโรงเรียนทั้งสิ้น

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารจึงเห็นว่าการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย อาจเกิดความเสี่ยงในการบริหารงานได้ แต่เป็นความเสี่ยงที่ป้องกันได้ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเงิน ด้านความปลอดภัยในตัวบุคคลและทรัพย์สิน เพื่อให้การบริหารงานประสบความสำเร็จ มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลและติดตามการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาสภาพปัจจุบัน และวางนโยบายด้านการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารงาน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการบริหารงานให้เกิดผลเป็นที่ยอมรับในสังคมอย่างยั่งยืน และถวายเกียรติแด่องค์พระผู้เป็นเจ้าต่อไป

ปัญหาการวิจัย

มีปัญหาการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยในภาพรวมเป็นอย่างไร
2. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ จำแนกเป็น เพศชายและหญิง แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น ประสบการณ์ในการทำงาน มากและน้อย แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยในภาพรวม
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ จำแนกเป็น เพศชายและหญิง
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น ประสบการณ์ในการทำงานมากและน้อย
4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ตามขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยของผู้บริหารเพศชาย และผู้บริหารเพศหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยของผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานมาก และผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ด้านประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2553 จำนวน 25 โรงเรียน (สภาคริสตจักรในประเทศไทย, 2553) โรงเรียนละ 15 คน รวมจำนวน 375 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 15 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 60 ได้กลุ่มตัวอย่าง 225 คน ซึ่งสูงกว่าตารางการเลือกกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970, p.607-608) และยอมรับได้

2. ด้านเนื้อหาและตัวแปรที่ศึกษา

ผู้วิจัยกำหนดสาระสำคัญของการศึกษาไว้ดังนี้

2.1 เนื้อหา การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ใช้อองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงของ COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission) (ไพรัชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส, 2547, หน้า 7)

2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

2.2.1 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent Variables) หมายถึง สถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่

2.2.1.1 เพศ จำแนกเป็น

- 1) เพศชาย
- 2) เพศหญิง

2.2.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น

- 1) ประสบการณ์ในการทำงานมาก (ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป)
- 2) ประสบการณ์ในการทำงานน้อย (ต่ำกว่า 5 ปี)

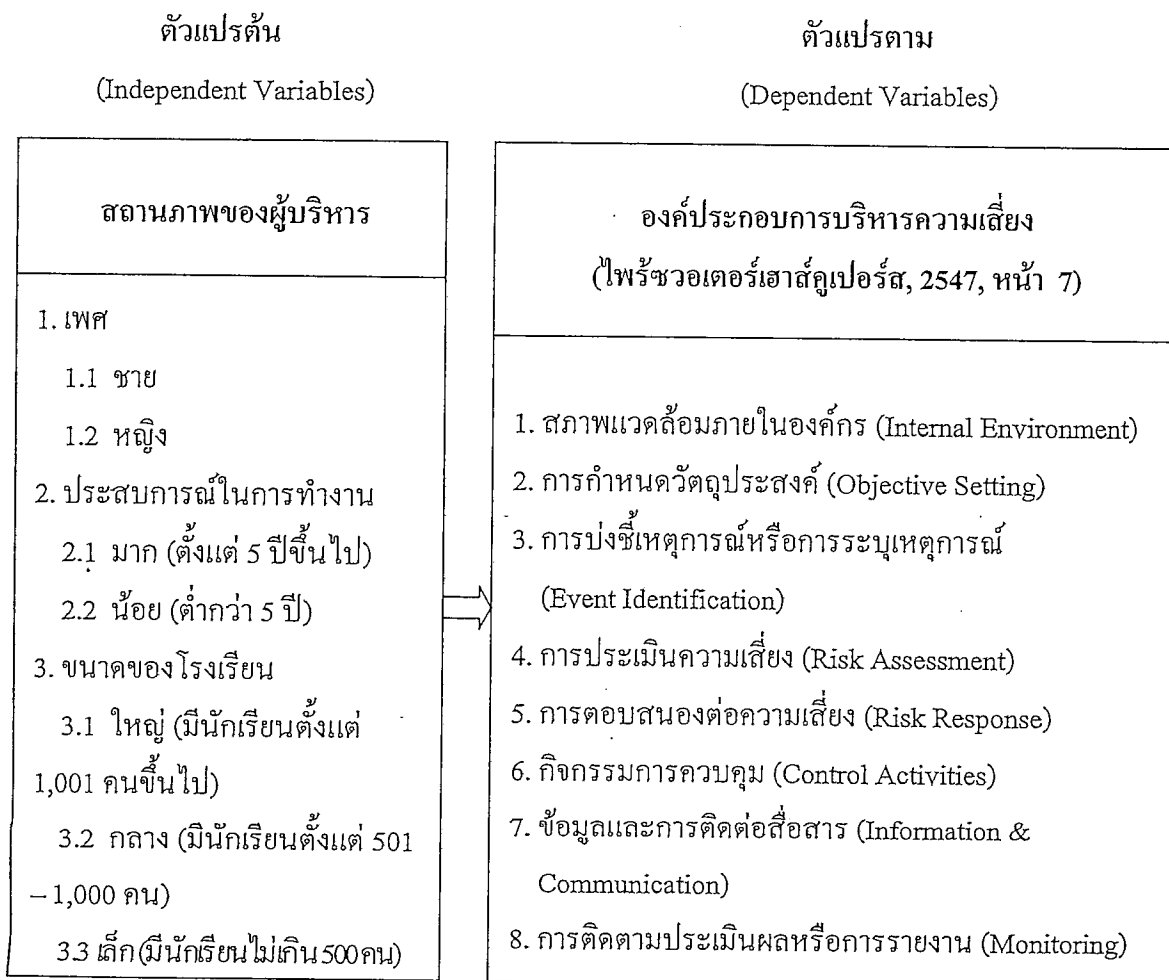
2.2.1.3 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

- 1) ขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป)
- 2) ขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 ถึง 1,000 คน)
- 3) ขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 500 คน)

2.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) หมายถึง องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงของ COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission) (ไพรัชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส, 2547, หน้า 7) ประกอบด้วย

- 2.2.2.1 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)
- 2.2.2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
- 2.2.2.3 การบ่งชี้เหตุการณ์หรือการระบุเหตุการณ์ (Event Identification)
- 2.2.2.4 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
- 2.2.2.5 การตอบสนองต่อความเสี่ยง (Risk Response)
- 2.2.2.6 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
- 2.2.2.7 ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information & Communication)
- 2.2.2.8 การติดตามประเมินผลหรือการรายงาน (Monitoring)

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนมูลนิธิ หมายถึง โรงเรียนมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยมีหน่วยงานพันธกิจการศึกษาดูแลและควบคุมเป็นผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนตามพระราชบัญญัติ โรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525

2. โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 ระดับก่อนประถมศึกษาหรือระดับประถมศึกษา หรือระดับมัธยมศึกษา

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการรับผิดชอบต่อนโยบายควบคุมการบริหาร การตัดสินใจมีส่วนได้ส่วนเสียต่อผลกระทบของการบริหารงานในโรงเรียนทั้งหมด เป็นที่ยอมรับนับถือเข้าใจตรงกันในการเป็นตัวแทนและผู้นำการบริหารครูทั้งโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ 5 คน หัวหน้าฝ่าย และหัวหน้ากลุ่มสาระ 9 คน รวม 15 คน โรงเรียนเอกชนในมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

4. การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายของโรงเรียน โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการคือการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. สถานภาพของผู้บริหาร หมายถึง สถานภาพลักษณะส่วนตัว ฐานะหรือเกียรติภูมิของบุคคลหรือกลุ่ม เป็นตำแหน่งของบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งที่ได้รับค่านับถือจากสาธารณชนเป็นสิ่งที่กำหนดเฉพาะตัวบุคคลที่ทำให้แตกต่างจากผู้อื่นประกอบด้วย

5.1 เพศ หมายถึง สถานภาพทางเพศของผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย จำแนกเป็น

5.1.1 เพศชาย หมายถึง ผู้บริหารเพศชายในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

5.1.2 เพศหญิง หมายถึง ผู้บริหารเพศหญิงในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

5.2 ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยจำแนกเป็น

5.2.1 ประสบการณ์ในการทำงานมาก หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

5.2.2 ประสบการณ์ในการทำงานน้อย หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนต่ำกว่า 5 ปี

5.3 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดจำนวนนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา พ.ศ. 2534 ระดับมัธยมศึกษา จำแนกเป็น

5.3.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียนตั้งแต่ 1,001 คน ขึ้นไป

5.3.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียนตั้งแต่ 501 คน ถึง 1,000 คน

5.3.3 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียนไม่เกิน 500 คน

6. การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการบริหารงานที่เป็นระบบที่จะช่วยให้โรงเรียนสามารถเชื่อมโยงกลยุทธ์ กระบวนการทำงาน คน เทคโนโลยีและคลังความรู้เข้าด้วยกัน เพื่อประเมิน บริหารและจัดการความเสี่ยงที่โรงเรียนเผชิญอยู่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับโรงเรียนในระยะยาวรวมถึงการค้นหา ประเมิน จัดและควบคุมความเสี่ยงเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อเป้าหมายของการดำเนินงาน ตามแนวทางทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงของ COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission,) (ไพรัชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส, 2547, หน้า 7) ประกอบด้วย

6.1 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในที่ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยงขององค์กร โดยตระหนักถึงผลกระทบของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในประกอบด้วยหลายปัจจัย เช่น วัฒนธรรมในการบริหารความเสี่ยง ปรัชญา รูปแบบการทำงานของผู้บริหารและบุคลากร ความรู้ ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติงาน โครงสร้างองค์กร การมอบหมายความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์และคุณค่าจริยธรรม การกำหนดอำนาจหน้าที่ นโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคล

6.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) หมายถึง กำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับภารกิจขององค์กร เป้าหมาย พันธกิจและแผนงานขององค์กร ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะต้องระบุถึงเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวม การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรขององค์กร การรายงานทางการเงินและการปฏิบัติงานมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และเป็นปัจจุบัน รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ

6.3 การบ่งชี้เหตุการณ์หรือการระบุเหตุการณ์ (Event Identification) หมายถึง การบ่งชี้ถึงความเสี่ยง (Risks) และ โอกาส (Opportunities) ซึ่งความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนอาจจะมีผลกระทบในเชิงลบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โอกาส หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนอาจจะมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นการระบุความเสี่ยงที่อาจกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร เช่น ปัจจัยที่เกิดจากเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อุทสาหกรรม สิ่งแวดล้อม หรือ ปัจจัยเสี่ยงที่ได้ระบุไว้ในการวางแผนและการประมาณการของหน่วยงาน รวมถึงข้อตรวจพบที่ได้จากการตรวจสอบ การสอบทาน การติดตามและประเมินผล

6.4 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง เป็นการประเมินโอกาสและผลกระทบของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับโอกาสที่อาจเกิดขึ้น (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) เพื่อวัดระดับความเสี่ยงซึ่งอาจแบ่งได้คือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ สามารถทำได้ทั้งการประเมินเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เป็นการประเมินทั้งความเสี่ยงซึ่งมีอยู่ในองค์กร (Inherent Risk) และ ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (Residual Risk)

6.5 การตอบสนองต่อความเสี่ยง (Risk Response) หมายถึง การระบุแนวทางที่เหมาะสมในการตอบสนองต่อความเสี่ยง พิจารณาทางเลือกโดยคำนึงถึงความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และต้นทุนรวมถึง ประโยชน์ที่ได้รับ การเลือกการตอบสนองต่อความเสี่ยงขึ้นอยู่กับผลการประเมินความเสี่ยงและประโยชน์โดยรวมขององค์กร เช่น นโยบายบริหารทรัพยากรบุคคลที่ดี การตอบสนอง โดยการมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถและความรับผิดชอบของบุคลากร การวางแผนแนวทางอาชีพ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรภายในองค์กร การให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม การสรรหาบุคลากรใหม่ที่มีความสามารถเพื่อทดแทนอย่างต่อเนื่อง ฯลฯ

6.6 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) หมายถึง นโยบายและกระบวนการปฏิบัติงานที่ทำให้มั่นใจว่าได้มีการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม กิจกรรมการควบคุมเกิดขึ้นในทุกส่วนงานขององค์กรควรกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ซึ่ง กิจกรรมการควบคุมที่สำคัญได้แก่ การแบ่งแยกหน้าที่ การอนุมัติและพิจารณาการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ การสอบทาน โดยผู้บริหารระดับสูง การควบคุมทางกายภาพ การปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ระบบการยืนยันความถูกต้องของข้อมูล และการกระทบยอดรายการระหว่างกัน ดัชนีวัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators-KPI)

6.7 ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information & Communication) หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้ทั้งจากภายในและภายนอก มีการจัดเก็บและสื่อสารในรูปแบบและระยะเวลาที่กำหนดขึ้น มีความครบถ้วนถูกต้อง น่าเชื่อถือ ทันเวลา และเป็นปัจจุบัน เพื่อให้ฝ่ายบริหาร และบุคลากรของ โรงเรียนทุกระดับสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.8 การติดตามประเมินผลหรือการรายงาน (Monitoring) หมายถึง จะต้องมีการ ทบทวน ติดตาม ปรับปรุงแก้ไขการบริหารความเสี่ยง ตามความจำเป็นและเหมาะสม การติดตาม ผลสามารถบรรลุความสำเร็จได้ต้องอาศัยกิจกรรมการติดตามประเมินผลระหว่างการปฏิบัติการ หรือการประเมินเป็นรายครั้ง ทั้งการประเมินตนเอง และการประเมินอย่างเป็นทางการ และการ ประเมินผลการปฏิบัติงานที่กำหนดในแต่ละช่วงเวลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมีดังต่อไปนี้

1. ได้ทราบการบริหารความเสี่ยงของ โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรใน ประเทศไทยในภาพรวม
2. ได้ทราบความแตกต่างของการบริหารความเสี่ยงของ โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภา คริสตจักรในประเทศไทย ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ จำแนกเป็น เพศชายและหญิง
3. ได้ทราบความแตกต่างของการบริหารความเสี่ยงของ โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภา คริสตจักรในประเทศไทย ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนก เป็นประสบการณ์ในการทำงานมากและน้อย
4. ได้ทราบความแตกต่างของการบริหารความเสี่ยงของ โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภา คริสตจักรในประเทศไทย ตามขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก
5. ได้ข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงของ โรงเรียนสังกัด มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
6. ได้แนวทางและการขยายผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง
7. ผลจากการวิจัยนำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภา คริสตจักรในประเทศไทยในการปรับเปลี่ยนการบริหารความเสี่ยงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพในการทำงาน
8. ผลจากการวิจัยนำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภา คริสตจักรในประเทศไทย ในการเลือกวิธีการบริหารความเสี่ยงให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล